

Vergaderjaar 2002–2003

28 457

Regeling van het conflictenrecht inzake adoptie en de erkenning van buitenlandse adopties (Wet conflictenrecht adoptie)

Nr. 5

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 februari 2003

In het verslag over wetsvoorstel 28 457 (nr, 4) inzake het conflictenrecht adoptie zijn door de leden van de fractie van D66 enige vragen gesteld over kwesties die niet zozeer op de inhoud van dat wetsvoorstel betrekking hebben als wel op de specifieke materie van de interlandelijke adoptie, zoals geregeld in de bestaande Nederlandse regelgeving ter uitvoering van het Haags Adoptieverdrag 1993, in het bijzonder de Wet opnemering buitenlandse kinderen ter adoptie. Het komt mij daarom passend voor om, alvorens de nota naar aanleiding van het verslag over het wetsvoorstel in te dienen, in het hiernavolgende in te gaan op kwesties rond interlandelijke adoptie. Een eventuele nadere gedachtewisseling over die kwesties zou dan kunnen plaatsvinden los van de behandeling van het bovengenoemde wetsvoorstel.

In hoofdstuk 1 van het verslag wordt door de leden van de fractie van D66 gesteld dat het in het wetsvoorstel, waar het adopties door echtparen betreft, zou gaan om adopties door een man en een vrouw. Anders dan deze leden blijkbaar veronderstellen, is in het wetsvoorstel (artikel 2) een definitie van het begrip adoptie opgenomen die identiek is aan de definitie in het huidige Nederlandse Burgerlijk Wetboek en die derhalve de adoptie door paren van hetzelfde geslacht mede omvat. Artikel 1 van het wetsvoorstel laat evenwel de regelgeving inzake interlandelijke adoptie onverlet. Dit betekent dat die regelgeving in de daarvoor in aanmerking komende gevallen is voorgeschakeld. Zij is steeds van toepassing in geval van adoptie van een uit het buitenland afkomstig kind door personen die in Nederland gewone verblijfplaats hebben.

In verband met een geconstateerd gebrek aan bereidheid van landen van herkomst om kinderen beschikbaar te stellen voor adoptie door personen van hetzelfde geslacht in Nederland, is in de Wet opnemering buitenlandse kinderen ter adoptie bepaald dat voor de toepassing van die wet onder «echtgenoten» echtgenoten van verschillend geslacht wordt verstaan. Gelijke behandeling, zoals door de aan het woord zijnde leden beoogd, kan vooralsnog niet worden gerealiseerd.

De conclusie dat landen niet bereid zouden zijn kinderen aan Nederland ter adoptie af te staan wanneer zij ook bij een homoseksueel paar terecht zouden kunnen komen, zou volgens de leden van de fractie van D66 zijn gebaseerd op een onderzoek naar de bestaande praktijk in zes landen. Kennelijk wordt hier verwezen naar een onderzoek dat in verband met de notitie Leefvormen (Kamerstukken 22 700) is gedaan naar de wetgeving en de praktijk op het gebied van adoptie in zes landen van opvang en zes landen van herkomst. In dat onderzoek werd vastgesteld dat adoptie door personen van hetzelfde geslacht in het interne recht van geen van de onderzochte landen is geregeld en in de praktijk, behalve in enkele deelstaten van de Verenigde Staten, niet voorkomt. Wat interlandelijke adoptie betreft, is in datzelfde onderzoek vastgesteld dat de praktijk een sterke voorkeur laat zien voor interlandelijke adoptie door een echtpaar (van verschillend geslacht). Het werkingsbereik van het Haags Adoptieverdrag 1993 is beperkt tot echtgenoten van verschillend geslacht of één persoon. Aan deze keuze kan – aldus de bevindingen van het betreffende onderzoek – een belangrijk argument worden ontleend voor het antwoord op de vraag welke adoptievormen internationaal algemeen worden aanvaard.

Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel ter invoering van de adoptie door personen van hetzelfde geslacht in het interne Nederlandse recht (Kamerstukken 26 673) is naar aanleiding van vragen van de Tweede Kamer nogmaals een enquête gehouden, ditmaal uitsluitend onder landen die als land van herkomst voor Nederland belangrijk zijn. Er zijn reacties ontvangen van de Filippijnen, Thailand, China, India, Korea, Colombia, Ecuador, Costa Rica, Peru en Polen. Deze tweede enquête was erop gericht een antwoord te krijgen op de vraag of het toen aan de orde zijnde wetsvoorstel de bereidheid van landen om kinderen af te staan voor adoptie in Nederland negatief zou beïnvloeden en of het zinvol was om interlandelijke adoptie voor in Nederland woonachtige paren van hetzelfde geslacht mogelijk te maken.

Deze tweede enquête heeft tot de vaststelling geleid dat landen van herkomst bereid blijven om kinderen voor adoptie in Nederland af te staan, maar niet geconfronteerd willen worden met verzoeken van paren van hetzelfde geslacht. Dat de adoptiestroom zou stoppen wanneer adoptie door homoseksuelen zou worden toegelaten, is in de parlementaire discussie niet gezegd. Wel is te kennen gegeven dat de relaties met landen van herkomst onder druk kunnen komen te staan indien zou blijken dat uit die landen afkomstige kinderen, in strijd met het beleid van die landen, in Nederland door echtgenoten van hetzelfde geslacht zouden worden opgenomen. In verband met het voorgaande meen ik dat de beslissing om interlandelijke adoptie niet mogelijk te maken voor echtparen van hetzelfde geslacht, verantwoord was. Zij was, achteraf beschouwd, ook gerechtvaardigd in het licht van de uitspraak d.d. 26 februari 2002 van het Europees Hof inzake de Rechten van de Mens in de zaak Fretté, NJ 2002, 553.

De aan het woord zijnde leden menen dat de opvattingen in de betreffende landen inmiddels veranderd kunnen zijn, dat een per land gedifferentieerde aanpak mogelijk zou zijn en dat een onderzoek naar alle landen (in plaats van een beperkt aantal landen) waaruit kinderen worden geadopteerd tot de mogelijkheden behoort. Zij vragen of ik bereid ben op korte termijn een nieuw onderzoek in te stellen. Naar aanleiding hiervan het volgende.

Mijn ambtsvoorganger heeft bij brief van 11 april 2001, Kamerstuk II 27 256, nr. 7, laten weten dat in 2005 opnieuw een enquête zal worden gehouden naar de bereidheid van landen van herkomst om kinderen af te staan voor adoptie door echtgenoten van hetzelfde geslacht. Ik bevestig hierbij dit voornemen, waarbij ik preciezer dat die enquête zich zal

uitstrekken tot de landen waarmee op het gebied van interlandelijke adoptie relaties van betekenis bestaan. Ik acht het niet opportuun om deze enquête op kortere termijn te houden. Opvattingen over dit delicate vraagstuk ontwikkelen zich niet zo snel als de leden van de D66-fractie kennelijk graag zouden zien. Verder acht ik het wenselijk dat eerst enige ervaring wordt opgedaan met de op 1 januari 2001 in werking getreden Nederlandse wetgeving over adoptie door personen van hetzelfde geslacht. Gunstige ervaringen leveren een middel op om opvattingen in andere landen te beïnvloeden. Overigens herhaal ik de door mijn ambtsvoorgangers gedane toezegging dat met betrekking tot deze materie ook in de tussenliggende periode alertheid zal worden betracht.

Naar aanleiding van de vragen van leden van de fractie van D66 met betrekking tot de door China vereiste «niet-homoverklaring» bij adoptie door een alleenstaande adoptiefouder, merk ik het volgende op. In het antwoord d.d. 14 mei 2002 op vragen van het lid Dittrich (D66) aan de toenmalige Staatssecretaris van Justitie over dit onderwerp (Handelingen TK 2001–2002, Aankomst, 1114, p. 2355), heeft de toenmalige minister van Justitie na overleg met de vergunninghouders geantwoord dat in de praktijk een wisselend beeld was te zien in het daadwerkelijk verlangen van deze expliciete verklaring door de Chinese autoriteiten. In een aantal gevallen is er genoeg mee genomen dat impliciet uit het adoptiedossier bleek dat de aspirant-adoptiefouder niet homoseksueel is. In andere gevallen kon daarmee niet worden volstaan en hebben aspirant-adoptiefouders een door hen zelf opgestelde verklaring in het naar China te sturen adoptiedossier laten opnemen.

In voornoemd antwoord d.d. 14 mei 2002 is aangegeven dat er reeds overleg gaande was over de wijze waarop met deze Chinese eis zal worden omgegaan. De conclusie van dat overleg was dat China helderheid vereist ten aanzien van de seksuele geaardheid van een alleenstaande adoptiefouder en dat dit dezerzijds dient te worden aanvaard. Omdat het hier gaat om een moeilijke en naar Nederlandse maatstaven onwenselijke situatie, is bij dezelfde gelegenheid het voornemen aangekondigd om een en ander in contacten met het Chinese centrum voor adoptie aan de orde te stellen.

Inmiddels hebben twee medewerkers van het Bureau Centrale Autoriteit een bezoek gebracht aan de Chinese adoptie-autoriteiten in China. Tijdens dit bezoek is deze kwestie aan de orde gesteld. Bereikt is dat de Chinese adoptie-autoriteiten er genoeg mee nemen dat in de persoonlijke brief van de alleenstaande adoptant omstandigheden worden genoemd waaruit blijkt dat men niet homoseksueel is. De overlegging van een separate verklaring wordt in dat geval niet verlangd. Dit is een goed resultaat in het licht van het gegeven dat een wijziging van de Chinese regelgeving terzake, geen optie was.

De leden van de fractie van D66 stellen met betrekking tot dit onderwerp vervolgens dat momenteel adopties door homoseksuelen van kinderen uit de Verenigde Staten mogelijk zijn. Die mogelijkheid zou met de ratificatie door de Verenigde Staten van het Haags Adoptieverdrag komen te vervallen. Ik merk naar aanleiding hiervan het volgende op. De Verenigde Staten is in veel sterkere mate een land van opvang van adoptiekinderen dan een land van herkomst van kinderen die elders ter adoptie worden opgenomen. Interlandelijke adopties vanuit de Verenigde Staten vinden slechts op zeer kleine schaal plaats (2000: 8 (alleenaanvragers: 0); 2001: 12 (alleenaanvragers: 2)). De gevallen van interlandelijke adoptie door homoseksuelen die zich hebben voorgedaan, betroffen steeds adopties door één persoon. Die mogelijkheid komt door de ratificatie van het verdrag niet te vervallen. Wel betekent de ratificatie van het Adoptieverdrag 1993 door de Verenigde Staten dat in de betrekkingen tussen Nederland en de Verenigde Staten geen interlandelijke adoptie door echtgenoten van hetzelfde geslacht tot stand zullen kunnen komen.

Gevraagd wordt vervolgens om een inventarisatie van mogelijkheden om adoptie door homoseksuelen van kinderen uit de Verenigde Staten, na ratificatie van het Haagse Adoptieverdrag, toch te behouden. Ligt er een mogelijkheid in artikel 39 van het verdrag, dat het sluiten van nadere verdragen over de uitvoering van het Haags Adoptieverdrag toestaat? Ik merk daarover het volgende op. Het zou niet gaan over het behoud, maar om het creëren van die mogelijkheid. Ik heb daarover op ambtelijk niveau informatie laten inwinnen. Het is niet mogelijk om met individuele deelstaten van de Verenigde Staten afspraken te maken. Denkbaar is dat op federaal niveau een bilaterale afspraak zou worden gemaakt om met overeenkomstige toepassing van de regels van het verdrag interlandelijke adopties door echtparen van hetzelfde geslacht mogelijk te maken. Uit een politiek oogpunt moet die mogelijkheid in de huidige situatie in de Verenigde Staten als onbespreekbaar worden beschouwd. Er bestaan namelijk in de Verenigde Staten zeer grote verschillen van opvatting over de wenselijkheid van deze vorm van adoptie. Ik acht het niet opportuun en ben dan ook niet voornemens om de Verenigde Staten hierover officieel te benaderen.

De leden van de fractie van D66 stellen in dit verband dat de ratificatie van het verdrag door de Verenigde Staten een verslechtering betekent ten opzichte van de huidige situatie. Ofschoon ik dit gezichtspunt kan begrijpen, meen ik dat het niet juist is om van een verslechtering te spreken. Er is grote behoefte aan regulering van de adoptie in de Verenigde Staten, omdat daar nog steeds praktijken bestaan die niet in overeenstemming zijn met de normen van zorgvuldigheid en de procedurele normen, die door de 50 landen die thans partij zijn bij het verdrag, zijn aanvaard. De invoering van het verdrag brengt in de 50 deelstaten van de Verenigde Staten een grote legislatieve en organisatorische inspanning mee. Het is daarom, in het belang van betrokken kinderen, verheugend dat de Verenigde Staten partij wordt bij het verdrag. Het adopteren van kinderen uit de Verenigde Staten is in de huidige omstandigheden niet zonder risico's. Het gevaar kan onder meer bestaan dat de procedure in verband met de afstand van het kind door de biologische ouder(s) niet met voldoende waarborgen is omkleed. De bedoelde risico's verklaren mede waarom de adoptie van kinderen afkomstig uit de Verenigde Staten op een zo kleine schaal plaatsvindt.

Vervolgens wordt de vraag gesteld of in het voorlichtingsmateriaal, bijvoorbeeld in de folder «Huwelijk en adoptie, wijzigingen in het familierecht» niet uitdrukkelijk op de mogelijkheid moet worden gewezen dat een homoseksueel bij een eenouderadoptie een kind uit, bijvoorbeeld, de Verenigde Staten kan adopteren, waarna zijn of haar partner het kind later in Nederland kan adopteren, zodat adoptie door een homoseksueel paar de facto wel mogelijk is.

Voor de goede orde merk ik op dat de brochure «Huwelijk en adoptie, wijzigingen in het familierecht», waarnaar deze leden verwijzen, in een eenmalige oplage is uitgegeven in verband met de invoering van de wetgeving in verband met de openstelling van het huwelijk en de adoptie door twee personen van hetzelfde geslacht in het interne Nederlandse recht. Deze brochure wordt thans niet meer verspreid.

Met betrekking tot adoptie worden momenteel twee brochures uitgegeven: «Adoptie van een kind in Nederland» en «U wilt een kind uit het buitenland adopteren». Eerstgenoemde brochure omvat informatie over adoptie naar Nederlands recht van een uit Nederland afkomstig kind en de tweede brochure omvat informatie over interlandelijke adoptie. Aangezien het twee verschillende procedures betreft, is er de voorkeur aan gegeven de materie in twee verschillende brochures te behandelen.

In de brochure over interlandelijke adoptie wordt ingegaan op de mogelijkheden voor één persoon alleen om een kind uit het buitenland te adopteren. Daarbij wordt er – terecht – op gewezen dat de mogelijkheden voor

één persoon alleen om een kind uit het buitenland toegewezen te krijgen beperkt zijn. Voor wat betreft de mogelijkheden voor adoptie naar Nederlands recht – waaronder de mogelijkheid van een adoptie door de partner van degene die het kind reeds heeft geadopteerd – wordt in de brochure over interlandelijke adoptie verwezen naar de brochure over adoptie naar Nederlands recht. In laatstgenoemde brochure worden de mogelijkheden van adoptie door paren van hetzelfde geslacht, door één persoon alleen en de adoptie door de partner van de adoptant besproken. Ik meen dat aan de hand van de combinatie van de twee brochures voldoende inzicht wordt geboden in de stappen die moeten worden genomen indien wordt beoogd een interlandelijke adoptie door één persoon te laten volgen door een adoptie naar Nederlands recht door de partner van die persoon.

Onder het hoofd «Aanverwante onderwerpen» stellen de leden van de fractie van D66 enige andere aspecten van interlandelijke adoptie aan de orde, waarop ik thans graag zal ingaan.

Doorlooptijden adoptie

De aan het woord zijnde leden refereren aan de problemen die zich voordoen met betrekking tot de proceduretijd van de aanvraag tot de afgifte van de beginseltoestemming. Zij wijzen erop dat in 2001 middels het amendement Dittrich (27 782, nr. 9) extra geld ter beschikking is gesteld om de werkdruk bij de afhandeling van adoptieverzoeken te doen afnemen en dat de voormalige Staatssecretaris van Justitie bij brief van 9 april 2002 heeft laten weten dat zij maatregelen wil treffen om de proceduretijd terug te brengen tot veertien maanden, de door de Nationale Ombudsman gewenste termijn. De leden van de fractie van D66 menen te constateren dat er in de praktijk nog niets aan de wachttijden is veranderd en vragen naar de resultaten van het aangekondigde uitgebreide onderzoek naar de oorzaken van de lange doorlooptijden in de adoptieprocedure. Zij vragen om overlegging van een plan van aanpak om de wachttijden bij de verwerking van adoptieverzoeken het hoofd te bieden. Zal de streeftermijn van veertien maanden vóór 1 maart 2003 wel worden gehaald, zo vragen deze leden. Tenslotte vragen deze leden waarom ondanks de slechte prestaties van de overheid in deze, toch relatief hoge bedragen van de adoptanten worden gevraagd en of deze bedragen zijn gedifferentieerd naar het inkomen van de adoptant.

Terzake merk ik op dat KPMG Consulting in augustus 2002 het rapport «Versnelling van de afhandeling van aanvragen tot verkrijging van beginseltoestemming, Een onderzoek naar ketenverbeteringen in de eerste fase bij interlandelijke adoptie» aan het Ministerie van Justitie heeft doen toekomen. Een kopie van dit rapport is bij deze brief gevoegd¹. Naar aanleiding van dit onderzoek zal op afzienbare termijn de doorlooptijd ter zake van de beginseltoestemming worden verkort tot twaalf maanden. Versnelling van de procedure van aanvraag tot afgifte van de beginseltoestemming acht ik gewenst; niet alleen uit oogpunt van zorgvuldigheid en efficiënt optreden van de overheid, maar ook in het belang van de aspirant-adoptiefouders. De kosten van de voorlichtingscursus zullen geheel in rekening worden gebracht bij de aanvragers van een beginseltoestemming. In het licht van de kortere proceduretijd van twaalf maanden acht ik deze doorberekening gerechtvaardigd. Naar mijn mening is er geen aanleiding om daarbij naar inkomen te differentiëren. Ik wil hierbij echter wel aantekenen dat versnelling in het algemeen niet zal kunnen leiden tot een versnelling van de totale adoptieprocedure. De reden daarvoor is dat het aantal kinderen dat voor adoptie beschikbaar is, structureel kleiner is dan het aantal personen dat een kind wil adopteren (het aantal geadopteerde kinderen is in 2002 zelfs afgenomen). Wanneer het eerste deel van de procedure (tot de afgifte van de beginsel-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

toestemming) wordt versneld, ontstaat er een (langere) wachttijd in het tweede deel van de procedure (bemiddelingsfase na afgifte van de beginseltoestemming) door een opeenhoping van verzoeken om te bemiddelen bij adoptie bij de vergunninghouders.

Om enerzijds zorgvuldigheid jegens de aspirant-adoptiefouders te betrachten en anderzijds een lange wachttijd na de verlening van de beginseltoestemming te voorkomen, ben ik voornemens een wachtlijst in te voeren bij de aanvraag van een beginseltoestemming. Op deze wijze wordt voorkomen dat de wachttijd na de verlening van de beginseltoestemming zodanig oploopt dat een heronderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming nodig is.

Met betrekking tot het extra geld dat ter beschikking is gesteld om de werkdruk bij de afhandeling van adoptieverzoeken te doen afnemen, merk ik tenslotte op dat dit ten dele is aangewend ten behoeve van het Bureau Centrale Autoriteit. Het bedrag waar het om gaat is echter verre van toereikend om de kosten van verkorting van de doorlooptijd als voornoemd te dekken.

Adoptie uit Haïti

De leden van de fractie van D66 wezen op problemen met de adoptie van kinderen uit Haïti. De Stichting Flash zou zorg hebben gedragen voor het laten overkomen van kinderen uit Haïti zonder dat de natuurlijke ouders van deze kinderen de intentie hadden om afstand van hun kinderen te doen. Deze leden vragen of het juist is dat er zich een geval van adoptie vanuit Haïti heeft voorgedaan waarbij slechts de moeder een afstandsverklaring heeft getekend terwijl zij zich mogelijk niet bewust was wat zij tekende en de kinderen graag terug wil. Is het juist dat van de vader geen afstandsverklaring bekend is? Is het juist dat in bedoeld geval de biologische ouders van de kinderen zich niet in een bijzonder slechte sociaal-economische positie bevonden en er daarom ook geen duidelijke aanleiding voor het afstaan van de kinderen lijkt te bestaan? Is het juist dat in totaal 12000 dollar voor het verblijf van de kinderen in een kindertehuis in Haïti is betaald, terwijl de kinderen daar slechts kort hebben verbleven en dat dit de verdenking op de directeur van het kindertehuis laadt dat hij met winstoogmerk de kinderen snel heeft overgedragen aan de Stichting Flash? Voorts stellen deze leden de vraag of reeds sancties tegen de Stichting Flash zijn getroffen. Kan in het belang van Haïtiaanse adoptiekinderen en Nederlandse gezinnen die (nog) een Haïtiaans kind willen adopteren, een zodanige oplossing worden gevonden dat er toch nog kinderen uit Haïti kunnen worden geadopteerd, onder voldoende waarborgen, terwijl de gang van zaken bij Stichting Flash aan een grondig onderzoek wordt onderworpen?

Naar aanleiding van deze vragen kan ik melden dat in verband met een incident in mei 2002 aan de Inspectie voor Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming is gevraagd een spoedonderzoek te verrichten naar – kort gezegd – eventuele structurele misstanden bij de Stichting Flash. In juli 2002 is de Inspectie gevraagd een tweede zaak bij het spoedonderzoek te betrekken. Deze tweede zaak zal hierna worden aangeduid als de zaak T. In september 2002 is door de Inspectie het rapport «Adoptie in het belang van het kind? Adoptie van kinderen uit Haïti via bemiddeling van Stichting Flash» aangeboden. Een kopie van de openbare versie van het rapport wordt als bijlage bij deze brief overgelegd¹. Op basis van dit rapport heb ik de vergunning van de Stichting Flash opgeschort voor wat betreft adoptie uit Haïti. Een aantal van de zaken die bij de Stichting Flash op de wachtlijst stonden, is overgedragen aan een andere vergunninghouder. Inmiddels is voldoende duidelijkheid verkregen omtrent de gang van zaken bij adopties uit Haïti en het optreden daarbij van de stichting Flash. Ik verwacht de opschorting op korte termijn te kunnen opheffen. Ook na

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

de opheffing zullen de adopties uit Haïti evenwel met extra aandacht worden gevolgd.

Wat betreft de afstand van de adoptiekinderen door hun biologische ouders in de zaak T., kan ik het volgende mededelen. Uit (gelegaliseerde) documenten blijkt dat beide ouders ten overstaan van de rechter hebben bevestigd dat zij vanwege hun precaire financiële situatie afstand hebben gedaan van de twee betrokken kinderen ter fine van adoptie. In een interview met de biologische moeder in Haïti, uitgezonden in het televisieprogramma Zembla op 21 november 2002 over de zaak T., werd door haar nog eens bevestigd dat de ouders afstand hadden gedaan van de kinderen en de adoptie niet ongedaan wilden maken.

Onjuist is het bericht dat de biologische ouders zich niet in een bijzonder slechte financiële positie zouden bevinden. Daarentegen is juist het bericht dat door de adoptiefouders per kind \$ 6 000,- is betaald aan de Stichting Flash. Dit bedrag kan als een redelijke vergoeding worden aangemerkt. Onjuist is het bericht dat de directeur van het kindertehuis waar de kinderen hebben verbleven, met winstoogmerk de kinderen snel zou hebben overgedragen aan de Stichting Flash.

Naamswijziging

Gevraagd wordt ten slotte waarom geadopteerde kinderen niet dezelfde mogelijkheid hebben als andere meerderjarigen om een naamwijziging die tijdens hun minderjarigheid heeft plaatsgevonden, ongedaan te maken. Ik neem aan dat deze leden doelen op de in het Besluit geslachtsnaamswijziging opgenomen mogelijkheid voor meerderjarigen om na hun meerderjarigheid de eventuele naamskeuze (dus niet: naamswijziging) die hun ouders hebben gedaan, ongedaan te maken, en wel in die zin dat de meerderjarige de naam krijgt die hij gekregen zou hebben als er geen naamskeuze was gedaan. Anders dan deze leden veronderstellen, bestaat deze mogelijkheid eveneens voor geadopteerde kinderen. Indien een kind is geadopteerd en de adoptiefouders overeenkomstig artikel 5, derde lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek een naamskeuze hebben gedaan, kan het kind op dezelfde wijze als een andere meerderjarige binnen drie jaren na zijn meerderjarigheid deze naamskeuze ongedaan maken (artikel 5, eerste lid, sub a, van het besluit). Als het kind van deze mogelijkheid gebruik maakt, krijgt het de naam die het zou hebben gekregen als de adoptiefouders geen naamskeuze zouden hebben gedaan. Is het kind geadopteerd bij een Nederlandse adoptiebeslissing, dan is dit de naam van de adoptievader (als het kind is geadopteerd door twee gehuwden van verschillend geslacht) dan wel de naam die het kind vóór de adoptie had (als het geadopteerd is door twee niet met elkaar gehuwde personen, twee gehuwde personen van hetzelfde geslacht of door de partner van de adoptant). Betreft het een buitenlandse adoptieuitspraak, dan herkrijgt het kind de naam die het als gevolg van de buitenlandse uitspraak heeft verkregen vóór de naamskeuze door de adoptiefouders. Graag hoop ik hiermee voldoende te zijn ingegaan op de aan de orde gestelde kwesties.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner